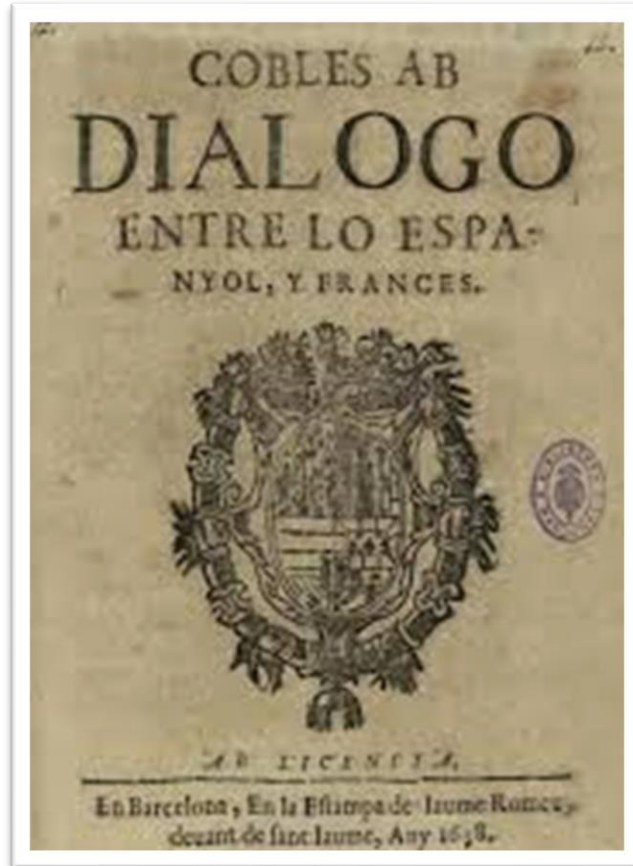

Cobles amb diàleg

entre l'espanyol i el francès (1638)

Edición de Javier Díaz-Noci
(UPF)

Javier Díaz Noci | DigiDoc | Pompeu Fabra University (Barcelona)

Roc Boronat, 138, desp. 53.814

08018 Barcelona

www.upf.edu/web/digidoc/

+34 93 5421220 | digidoc@upf.edu

© De la edición: Javier Díaz-Noci, 2021

This work is distributed under this Creative Commons license

For any other request and use of the intellectual property rights on this work, please contact the translator.

Recommended citation

Anònim; Díaz-Noci, Javier (ed.). *Cobles amb diàleg entre l'espanyol i el francès (1638)*. Barcelona: Pompeu Fabra University, sèrie Quaderns d'Història del Periodisme i la Comunicació, 2021

QHPC01/2021

Aquesta publicació és un dels resultats del projecte de recerca:

IBEM
News

**IBERIAN EARLY
MODERN NEWS
RESEARCH PROJECT**

Cobles amb diàleg

entre l'espanyol i el francès
(1638)

Edició de Javier Díaz-Noci

2021

ON THE EDITOR

JAVIER DÍAZ-NOCI is full profesor, department of Communication, Pompeu Fabra University (Barcelona). PhD in History and PhD in Law, his reserach interest are online media and intelectual property law, among others. He is the coordinator of the DigiDoc Research Group. He is interested, amongst some other research interests, in the history of journalism and, specifically, in Early Modern history and communication.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9559-4283>

Contact: javier.diaz@upf.edu

Continguts

Presentació	7
<i>Cobles ab dialogo, entre lo espanyol, y francés</i> (Edició paleogràfica)	9
<i>Cobles amb diàleg entre l'espanyol i el francès</i> (Edició modernitzada)	19

Presentació

LES HOSTILITATS ENTRE DUES DE LAS GRANS POTÈNCIES del panorama europeu, França i Espanya, en el marc de la Guerra dels Trenta Anys, va provocar que les tropes franceses comandades pel príncep de Condé assetgessin durant mesos la ciutat d'Hondarribia (aleshores anomenada Fuenterrabía). Durant tres mesos, entre juny i setembre de 1638, la superioritat numèrica dels francesos, 27.000 soldats, feia témer que la ciutat acabés caient en mans de Lluís XIII. Inesperadament, la població guipuscoana va resistir i es va aconseguir que les forces espanyoles, encapçalades per, entre d'altres militars al servei de Felip IV, el marquès de Los Vélez (Pedro Fajardo de Zúñiga y Requesens), i l'almirall de Castella Juan Alfonso Enríquez de Cabrera. Era el dia 7 de setembre de 1638, i el *valido* del rei espanyol, el comte-duc d'Olivares (Gaspar de Guzmán) podia respirar tranquil. L'heroïsmes dels i les habitants de la plaça havia aconseguir resistir l'atac.

De seguida, l'aparell de propaganda de Felip IV, i d'Olivares, es va posar en marxa. En totes les ciutats importants d'Espanya es va produir una reacció d'entusiasme, espontani o dirigit per la corona, es van fer festes per celebrar l'esdeveniment i els impressors i editors de notícies van veure l'oportunitat de publicar ràpidament impresos informatius de tot tipus. També a Barcelona. A la ciutat es cantaven -la qual cosa era una forma de comunicació molt popular- cobles d'autor desconegut satiritzant els francesos. Tant els germans Jaume i Sebastià Matevat, impressor oficial de la ciutat des de 1631, com a Jaume Romeu, que després tindrà un rol més destacat al panorama informatiu en publicar bona part dels impresos noticiosos de la Guerra dels Segadors i una traducció de la *Gazette de France* el 1641, van publicar sengles versions d'aquelles cobles.

Són les que oferim en aquest volum dels *Quaderns d'Història del Periodisme i de la Comunicació*, en versió paleogràfica i temptativament refosa i modernitzada. Les cobles, d'arrel popular, incorporen i barregen termes, de vegades un tant macarrònicament, tant dels castellà com del francès, i reflecteixen l'ambient antifrancès de l'època i l'entusiasme per l'alliberament d'Hondarribia.

Per saber-ne més sobre el context històric i informatiu del setge i alliberament del setge d'Hondarribia, pot consultar-se l'article:

Díaz-Noci, J. (2004). "Fuentes históricas coetáneas de la liberación de Hondarribia: La construcción de un acontecimiento en la España de Olivares", *Mediatika*, 10
<<http://ojs.eusko-ikaskuntza.eus/index.php/mediatika/article/view/62>>

Cobles ab dialogo, entre lo espanyol, y francés

Edició de les variants de Jaume Romeu
i de Sebastià i Jaume Matevat (1638)

Cobles ab dialogo, entre lo espanyol, y francés

[VERSIÓ DE JAUME ROMEU]

[VERSIÓ DE JAUME I SEBASTIÀ MATEVAT]

Qui a que ta gloria estorbe
Lleo si la espasa empuñas,
Puixent graurer tu las vnglas
Calla al mar y tembla el orbe.
Yo so lo que puch tant
Per la mar y per la terra,
Puix tots me fan guerra.
A tots posaré espant.

Espanyol

Sabets vos le Rotxeli
Lo passat en Fontrabi
Ab lo Espanyol y le Fransues.
Hue, hue, hue.

Sabets vos los Roxali
lo passat en Fontrabi
Ab lo Espanyol y Françue,
Hue, hue, hue.

Rochali

La vostre puxant armada
En Nauarra, y Picardia
Lo siti de Fontrabia
Vostre furia te amaynada.

La vostra puxant armada
En Nauarra y Picardia
Lo siti de Fontrabia
Vostre furia te ameynada,

Espanyol

Sabets vos que nes restada
La victoria a nuestron Rue?

Sabets vos quen es restada
La victoria a nostron Rue,

Hue, hue, hue.

Hue, hue, hue.

Frances

Publicau ab altas veus
Voleu ser senyors de Espanya
Vostres armas tornas caña,
Los xibaus grans basileus.

Publicau ab altas veus
Voleu ser senyors de Espanya
Vostres armas tornan canya,
Los xibaus grans basileus.

Espanyol

No fugiso de Burdeus,
De Perno, y Princep Condè?
Hue, hue, hue.

No fugi lo de Bordeus,
le Perno, y Prince Condè?
Hue, hue, hue.

Frances

La gran perdua destos tres
Sens de altres que no dich,
Or, y plata ne fan rich,
Als nostres, del bon succes.

La gran perdua destos tres
Sensa altres que no dich,
Or, y plata nos fan rics,
Als nostres del bon succes

Espanyol

Y vos pobre de Frances
Nous ne hauets de recordè?
Hue, hue, hue

e vos pobre de Frances
Nous ne auets de recordè,
Hue, hue, hue.

Frances

Molta gent la França forja
Si la sabes conseruar;
Pero tota ve a parar
Al mal fat de copa gorja.

Molta gent la França forja
Si la sabes conseruar;
Pero tota ve a parar
Al mal fat de copa gorja.

Espanyol

No botats en vostre alforja

No botats en vostra alforja

Las tornas de nostron Rue?
Hue, hue, hue.

Las tornas de nuestron Rue,
Hue, hue, hue.

Frances

De porcell feu la resposta
A tots quants vos interrogan
Vostres traces ja nos logran
En la mar, ni en costa.

De porcell feu la resposta
A tots quants vos interrogan
Vostras traces ya nos logran
En la mar, ni en costa.

Espanyol

Le qui conta sense losta
No sabets que nes trompé?
Hue, hue, hue.

Lo qui compta sense losta
No sabets queu es trompé,
Hue, hue, hue.

Frances

Que pensen els conquistar
Tot lo mon, com Alexandro,
Y rompre com a Leandro
Las altas olas del mar?

Que pensan ells conquistar
Tot lo mon com Alexandro,
Y rompre com a Leandro
Las altas olas del mar,

Espanyol

Hanse primer de rantar
En las ayguas de Siloe.
Hue, hue, hue.

An se primer de rentar
ab las ayguas de Siloe.
Hue, hue, hue.

Frances

Que al costat de vn Rey estiga
Vn vermell de Rotxali,
Ab lo cap de vn Calapi,
Y ab la llengua de ortiga,

Quel costat de vn Gran estiga
Vn vermell de Roxali,
Ab lo cap de vn Calapi,
Y ab la llengua de ortiga,

Espanyol

Y que desde allà se escriga
Profetiza com Iosue?
Hue, hue, hue.

Y que desde alla se escriga
Profetiza com Iosue
Hue, hue, hue.

Frances

No sols se val del Heretge
Per augment del patrimoni;
Pero encara es testimoni
De que te molt dolent fetge.

Espanyol

Encomanense a bon metge
Per no perdre prest la fe.
Hue, hue, hue.

Frances

Si parlau molt de Laucata,
Ya seus es mudat lo joch,
So noble de Llengadoch
Veu assi la mort barata:
Mirapeix ferma la data
Pus se varen prest tue.
Hue, hue, hue.

Sins parlau molt de Laucata
Prest seus es mudat lo joch,
Lo noble de Llengadoch
Alli va batra la pata,
Mirapeix firma la data
Puix lay varan prest tue,
Hue, hue, hue.

Frances

Sis perde la artillaría
Per vn notable descuyt,
Jan tenim noranta vuyt
Ab molt major alegria,

Sis pardè la artilleria
Per vn notable descuyt,
ne tenim noranta vuyt
Ab molt major alegria,

Espanyol

Lo almirant en Fontrabia
No la tota conquiste?
Hue, hue, hue.

La constante Fontrabia,
prest la tota conquistè,
Hue, hue, hue.

Frances

No haueu entes, que vn Atlant
Porta tot lo mon en pes:

Espanyol

Mirau be si lo Almirant:
De los Veles, gran Marques
Adaquell van igualant
Per cauteri del Fransue?
Hue, hue, hue.

Frances

Espiots de mala soca,
Que auisau del fahedor,
Aportantne vna al cor,
Y vn altre a la boca,

Espiots de mala soca,
Que auisau del feador,
Aportantne vna al cor,
Y vna altra en la boca,

Espanyol

Al forn seus floreix la coca
La resposta en lo tintie?
Hue, hue, hue.

Al forn seus floreix la coca
Y la resposta en lo tintie,
Hue, hue, hue.

Frances

A Dios França, a Dios Paris,
A Dios gascons, y gauatxs
Si xarraueu com vns gatxs
Jan teniu perdut lo pris.

Adios França, adios Paris,
Adios Gascons, y Gauatxs
Si xarraueu com vn gatixs

Espanyol

Las moscas de san Narcis
Nous nan fet perdre lale?
Hue, hue, hue.

Las moscas de sant NARCIS
vos han fet perdre lo pris
los xibaus ab lo moye,
Hue, hue, hue.

Frances

O gloria de tal Monarca,
Y tant magno Rey de Espanya
Aquí Deu sempre acompaña
Com a son gran Patriarca!

O gloria de tal Monarca,
Y tant magno Rey de España
Aquí Deu sempre acompaña
Com a son gran Patriarca,

Espanyol

La Catolica se abarca
Las victorias grans que te.
Hue, hue, hue.

La Catolica fe abarca
Las victorias grans que tè.
Hue, hue, hue.

Frances

Dança de França

En las plaças de Paris
Ensembles, hauen xante,
Este bralle a la Fransue.

Per dansier este xanson
Tots sembles hem de xante,
Este brale a lo Fransuè,

BRALLE

Lallera, lallera, lallera, lalla,
Pauc, apauc la França sen va.
Lallera, lallera, lallera, lalla,
Pauc, apauc la França sen va.

La, la, la, la, lal lera, la, la
Pasce apasce la França sen va
Lera, lera, lera, la, la lal la,
Pasce, pasce la França sen va

FIN.

Cobles amb diàleg

entre l'espanyol i el francès

Edició temptativa

refosa i modernitzada

Cobles amb diàleg

entre l'espanyol i el francès

Qui hi ha que ta glòria estorbi
Lleó, si l'espasa empunyes?
Puixent graurer tu les ungles
Calla al mar y tiembla el orbe.

Jo soc el que puc tant
Per la mar i per la terra,
Puix tots me fan guerra,
a tots posaré espant.

ESPANYOL

Sabets vos, La Rochelle
El passat a Fontrabia
Amb l'espanyol i el francès?
Hue, hue, hue.

ROCHELI [ROCHELLE]

La vostra puixant armada
En Navarra, i Picardia
El setge de Fontrabia
Vostra furia té amainada.

ESPANYOL

Sabets vos que n'és restada
La victòria al nostre Rei?
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

Publiqueu amb altes veus
Voleu ser senyors d'Espanya
Vostres armes tornen canya,
Els xibaues grans basileus.

ESPANYOL

No fugi el de Burdeus,
De Perno, i Princep Condè?
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

La gran pèrdua d'aquests tres
Sense altres que no dic,
Or i plata ens fan rics,
Als nostres del bon succés.

ESPANYOL

I vós, pobre de francès
Nous ne havets de recorder?
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

Molta gent la França forja
Si la sabes conservar;
Però tota ve a parar
Al mal fat de copa gorja.

ESPANYOL

No botats en vostra alforja
Les tornes del nostre Rei?
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

De porcell feu la resposta
A tots quants vos interroguen
Vostres traces ja nos logren
En la mar, ni en costa.

ESPANYOL

Le qui conta sense l'hoste
No sabets que n'és *trompé*?
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

Que pensen ells conquistar
Tot lo món, com Alexandre,
I rompre com a Leandre
Las altas olas del mar?

ESPANYOL

Hanse primer de rentar
En las aigües de Siloé.
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

Que al costat de un rei estiga
un vermell de La Rochelle,
amb el cap d'un calapí,
Y amb la llengua d'ortiga,

ESPANYOL

Y que des d'allà se escriga
Profetitza com Josué?
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

No sols se val de l'heretge
Per augment del patrimoni;
Però encara és testimoni
De que té molt dolent fetge.

ESPANYOL

Encomanin-se a bon metge
Per no perdre prest la fe.
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

Si ens parleu molt de Laucata
Prest se us és mudat el joc,
El noble de Llenguadoc
Allí va batre la pota,
Mirapeix firma la data
Puix lay varan prest tue,
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

Si es perd l'artilleria
Per un notable descuit,
Ja en tenim noranta vuit
Amb molta major alegria,

ESPANYOL

L'almirall en Fontrabia
No l'ha tota *conquisté*?
[La constante Fontrabia,
prest la tota *conquisté*]
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

No haveu entès que un Atlant
Porta tot el món en pes:

ESPANYOL

Mireu be si l'almirall
De los Vélez, gran marquès
A aquell van igualant
Per cauteri del *Fransué*?
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

Espiots de mala soca,
Que aviseu del faedor,
Aportant-ne una al cor,
I una altra a la boca,

ESPANYOL

Al forn se us floreix la coca
La resposta en lo *tintié*?
Hue, hue, hue.

Pauc, apauc la França s'en va.
Lallera, lallera, lallera, lalla,
Pauc, apauc la França s'en va.

FIN.

FRANCÈS

A Dios França, a Dios Paris,
A Dios gascons, i gavatxs
Si xerreu com uns gatxs.

ESPANYOL

Les mosques de sant Narcís
vos han fet perdre lo *pris*
els xibaus amb lo *moyé*,
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

O glòria de tal monarca,
Y tant magne rei d'Espanya
A qui Déu sempre acompanya
Com a son gran patriarca!

ESPANYOL

La Catòlica fe *abarca*
Les victòries grans que té.
Hue, hue, hue.

FRANCÈS

Dança de França
En les places de Paris
Per dancer este chanson
Tots ensembles hem de chanter,
Este bralle a la Fransué.

BRALLE

Lallera, lallera, lallera, lalla,

Els QUADERNS D'HISTÒRIA DEL PERIODISME I DE LA COMUNICACIÓ és una publicació electrònica que, a voltant dels estudis sobre història del periodisme, busca oferir materials sobre el tema, per tal que qui estigui interessat en conèixer millor els arrels del periodisme pugui accedir a documents que creiem importants. En aquesta col·lecció oferim tant documents relacionats amb la història del periodisme, transcrits i editats quan cal de forma modernitzada, com a obres de literàries sobre periodisme, com a altres materials.

Aquesta col·lecció, que va començar l'any 2021, consta de diverses línies, entre elles una biblioteca de textos sobre història del periodisme, una altra anomenada *Biblioteca d'obres literàries sobre periodisme i comunicació*, i una tercera anomenada *Documents d'Història del periodisme*, que recull de forma facsimilar alguns que o sempre eren abans de fàcil accés. Aquesta iniciativa s'inscriu, d'altra banda, dins de la línia de recerca sobre humanitats digitals del grup de recerca DigiDoc. Aquest volum és també un dels resultats del projecte de recerca IBEMNews (Iberian Early Modern News Research Project).

L'alliberament del setge de la ciutat fronterera d'Hondarribia, aleshores Fuenterrabía, per part de dels tropes espanyoles contra les franceses del príncep de Conde, al servei del rei Lluís XIII, posa en marxa l'aparell de propaganda de la monarquia espanyola de Felip IV i del seu valido, el comte-duc d'Olivares. Des de setembre de 1638 hi ha un esclat de publicacions informatives de tot tipus, en prosa i en vers, sobre l'esdeveniment a totes les ciutats importants d'Espanya. A Barcelona, dues de les més importants impremtes d'aquell temps recullen unes cobles informatives populars i les donen a la premsa, aquestes *Cobles amb diàleg entre l'espanyol i el francès* (*Cobles ab dialogo, entre lo espanyol, y francès*), de la qual oferir tant les dues versions de l'època i les seves variants i una versió temptativa modernitzada i refosa.